

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตการเดินทางเรืออาศัยแรงลมเป็นหลัก บ่อยครั้งที่เรือไม่สามารถที่จะเดินทางออกจากท่าเรือได้ เนื่องจากไม่มีกระแสลมเพียงพอทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ และต้องจอดอยู่ที่ท่าเรือเป็นระยะเวลานาน ในที่สุดก็ต้องอาศัยการลากจูงเรือเพื่อนำเรือเหล่านั้นออกสู่ทะเลเพื่อที่จะทำให้เรือเหล่านั้นสามารถที่จะเริ่มต้นการเดินทางได้ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นในการนำเรือลากจูงเข้ามาเกี่ยวข้องกับธุรกิจพาณิชย์นาวี

เรือลากจูงมีขึ้นเป็นครั้งแรกในแม่น้ำ Clyde ประเทศสกอตแลนด์ ในราว ๆ ปี ค.ศ. 1819 มีการลากเรือลำเลียงเข้าไปยังเมือง Glasgow ซึ่งเป็นย่านอุตสาหกรรมต่อเรือ ต่อมาได้มีการใช้เรือลากจูงในแม่น้ำ Tyne ประเทศอังกฤษ โดยเป็นการลากเรือขนถ่านหินออกสู่ทะเล

ในสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1825 มีการใช้เรือลากจูงครั้งแรกในแม่น้ำ Hudson โดยเป็นเรือกลไฟ อย่างไรก็ดี ในราวปี ค.ศ. 1828 มีการให้บริการเรือลากจูงออกสู่ทะเลเป็นครั้งแรกที่ท่าเรือ ใน New York¹

การถือกำเนิดการให้บริการเรือกลไฟทำให้การจราจรในเส้นทางการเดินเรือภายในประเทศสหรัฐอเมริกา มีปริมาณมากขึ้น โดยก่อนที่จะมีสงครามกลางเมือง (ค.ศ. 1861- ค.ศ. 1865) ขบวนเรือขนส่งมีระวางเรือมากกว่าเรือเดินสมุทรทั้งหมดของจักรวรรดิอังกฤษ

ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 น้ำหนักบรรทุกสูงสุดของเรือขนส่งสินค้าที่ตามลำน้ำของแต่ละประเทศทั่วโลกมีระวางสูงสุดประมาณ 10,000 ตัน แต่ในปี ค.ศ. 1979 เรือลากจูงในแม่น้ำมิสซิสซิปปี (Mississippi River)² ในประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถลากจูงเรือขนส่งสินค้าที่มี

¹ Comite Maritime International, Essays on Maritime Legislation, Volume II (Italy, 1990), p 3.

² แม่น้ำมิสซิสซิปปี (Mississippi River) อยู่ตอนกลางของสหรัฐอเมริกา เริ่มต้นจากในรัฐมินนิโซตา และออกสู่ปากอ่าวที่ รัฐลุยเซียนา เป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ โดยเฉพาะข้าวโพด ถั่วเหลือง ยาสูบ เป็นจุดที่ฝรั่งเศสเข้ายึดครองในช่วงแรกของการสำรวจทวีปอเมริกาเหนือ

ระวางมากกว่าถึง 5 เท่า โดยในแม่น้ำมิสซิสซิปปีตอนล่าง จะพบว่าเรือบรรทุกสินค้าที่บรรทุกสินค้าได้มากกว่า 50,000 ตัน ถูกผลักดันโดยเรือลากจูงขนาดใหญ่ แม้แต่ในสายน้ำที่มีขนาดเล็กก็ตาม

นอกจากการลากเรือลำเลียง ภายในลำน้ำและทะเลเปิด เรือเหล่านี้ยังทำหน้าที่นำเรือเข้าเทียบท่าเรือหรือออกจากท่าเรือเดินทะเล ทำหน้าที่เป็นเสมือนเรือลำเลียงสินค้า ทำหน้าที่ช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล และดูแลเรือในการลากจูงในทะเลน้ำลึก เช่น การลากจูงเรือขุดลอก เรือขุดเจาะน้ำมัน เรือปั้นจั่น หุ่นลอย และโครงสร้างขนาดใหญ่อื่น ๆ

ลักษณะของเรือลากจูง ถ้าเป็นเรือลากจูงขนาดเล็ก เครื่องยนต์มีแรงม้า 9,000 แรงม้า มีรูปลักษณะและเพียบพร้อมไปด้วยห้องควบคุม ระบบวิทยุสื่อสาร VHF รีโมทควบคุมการเจาะได้ทั้งเรือ เชื้อเพลิง และระบบหล่อลื่น และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ซึ่งในปัจจุบันเรือลากจูงจำนวนมากจะมีเครื่องยนต์ที่แรงกว่าและสลับซับซ้อนกว่าในอดีต

จากที่กล่าวมาข้างต้น ในด้านการค้าระหว่างประเทศและการค้าตามชายฝั่ง เรือลากจูงและเรือลำเลียงได้เข้ามามีบทบาทแทนที่เรือเดินทะเลที่ทำการขนส่งสินค้าทั่วไป และครอบคลุมในสัดส่วนที่มากกว่าในทางการค้าทางทะเล เพราะเรือลากจูงสามารถทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับเรือเดินทะเล

1.2 ขอบเขตในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยปัญหากฎหมายไทยเกี่ยวกับการลากจูงเรือนี้ ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยไว้เฉพาะประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้ คือ

(1) ศึกษากฎหมายลากจูงเรือของต่างประเทศที่มีกฎหมายเฉพาะใช้บังคับกับเรื่องนี้ เพื่อนำมาแก้ปัญหากฎหมายลากจูงเรือของไทย

(2) ศึกษาเฉพาะกรณีการลากจูงเรือเดินทะเลหรือวัตถุทางทะเลเท่านั้น

(3) ศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหากฎหมายของไทยเกี่ยวกับการลากจูงเรือ

ทั้งนี้ เนื่องจากในการแก้ปัญหากฎหมายไทยเกี่ยวกับการลากจูงเรือนั้นจะต้องมีการศึกษาวิจัยว่า ในต่างประเทศที่มีกฎหมายลากจูงเรือนั้นมีเนื้อหาสาระสำคัญอย่างไร และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทยเพียงไร เพื่อจะได้นำมาแก้ปัญหาและพัฒนากฎหมายไทยเกี่ยวกับการลากจูงเรือ โดยจะทำการวิจัยกฎหมายในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil Law ที่มีประมวลกฎหมายพาณิชย์มาใช้เป็นกฎหมายเฉพาะ เช่น ประเทศจีน ประเทศไต้หวัน ประเทศเวียดนาม ประเทศฝรั่งเศส เพื่อเปรียบเทียบกันถึงข้อดี ข้อเสีย และความเหมาะสมสำหรับ

ประเทศไทย เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย หรือ Civil Law และเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาถึงการลากจูงเรือตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law โดยได้ทำการศึกษาสัญญามาตรฐาน (Standard Form) ดังนั้นในการศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะทำการศึกษากฎหมายของประเทศไทยที่ใช้ระบบ Civil Law และระบบ Common Law เพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหากฎหมายลากจูงเรือของไทยและให้มีความสอดคล้องมากที่สุด

ในการจัดหัวข้อของการศึกษาวิชานั้น ผู้เขียนจะแบ่งออกเป็น 5 บท โดยบทที่ 1 จะกล่าวถึงสภาพปัญหา ในบทที่ 2 ผู้เขียนได้อธิบายถึงความหมาย หน้าที่และลักษณะพื้นฐานของการลากจูงเรือ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงแนวความคิด ความหมาย หน้าที่ รวมถึงลักษณะพื้นฐานของการลากจูงเรือว่าเป็นอย่างไร ในบทที่ 3 ผู้เขียนทำการศึกษาวิจัยในกฎหมายลากจูงเรือของต่างประเทศ ซึ่งได้ศึกษาในกลุ่มของประเทศที่มีประมวลกฎหมายพาณิชย์นาวี ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศโครเอเชีย ประเทศเวียดนาม และประเทศฝรั่งเศส รวมทั้งประเทศที่ใช้ระบบ Common Law เช่น ประเทศอังกฤษ โดยได้ศึกษาถึงสัญญามาตรฐาน (Standard Form) เพื่อให้ทราบว่ากฎหมายลากจูงเรือของต่างประเทศที่นำมาศึกษาวิชานี้มีลักษณะอย่างไร มีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหากฎหมายลากจูงเรือของไทยหรือไม่ รวมทั้งศึกษาถึงข้อดีข้อเสียของประมวลกฎหมายพาณิชย์นาวีของแต่ละประเทศเพื่อนำมาปรับใช้อีกด้วย ในบทที่ 4 ผู้เขียนได้กล่าวถึงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการลากจูงเรือ และสภาพปัญหากฎหมายของประเทศไทยที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการลากจูงเรือโดยตรงมาใช้อย่างบังคับ รวมถึงแนวทางในการแก้ปัญหากฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการลากจูงเรือ และสุดท้ายในบทที่ 5 จะเป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การได้ศึกษาวิจัยถึงความหมาย สิทธิ หน้าที่ และลักษณะพื้นฐานของการลากจูงเรือ ศึกษาถึงกฎหมายลากจูงเรือของต่างประเทศ และปัญหาของประเทศไทยที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการลากจูงเรือมาบังคับใช้ จะทำให้ทราบถึงความเหมาะสมที่จะมีกฎหมายเฉพาะในเรื่องนี้และจะได้ทราบถึงแนวทางในการแก้ปัญหากฎหมายลากจูงเรือของประเทศไทยว่าควรที่จะมีแนวทางไปในทิศทางใด และจะได้เป็นประโยชน์ต่อไปในการพัฒนาเรื่องการลากจูงของไทย ซึ่งจะ

ส่งผลให้เกิดความชัดเจนในการนำกฎหมายมาใช้บังคับ รวมถึงทำให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในธุรกิจการลากจูงเรือได้รู้ถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆ ว่ามีอะไรบ้าง ทั้งนี้จะเป็นการส่งเสริมให้ธุรกิจด้านการขนส่งทางทะเลและการค้าระหว่างประเทศของไทย มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

1.4 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย จะดำเนินการรวบรวมข้อมูลแบบใช้เอกสารเพื่อการค้นคว้า (Documentary Research) และเสนอการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะอาศัยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตั๋วบทกฎหมายทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องมาเปรียบเทียบหรือหาข้อมูล เพื่อวางหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหากฎหมายของประเทศไทยในเรื่องการลากจูงเรือ